

Er det mulig å bekjempe krig og forberede seg til krig samtidig?

Ingen fred å finne

SIGNALER

Stian Bromark
stb@dagbladet.no

DET SKJER AT hjernen fungerer på labyrintisk vis: Nå som lyden av krigstrompeter gjaller ut fra den koreanske halvøya, skaper navn som Nicholson Baker og Trygve Lie disharmoniske resonansbunner. Trygve Lie er ikke så overraskende. Norges eksutenriksminister brukte alle sine krefter som FNs første generalsekretær på å få Sikkerhetsrådet til å gå med på krig i Korea sommeren 1950, og han kalte det «min aksjon». Lie fryktet at verden sto foran en verdenskrig da Nord-Korea og Sør-Korea tørnet sammen, men denne faren ble først reell da amerikanerne provoserte kineserne ved å nærme seg deres grense. Som ikke-fast medlem av Sikkerhetsrådet valgte Norge, etter råd fra Trygve Lie, å støtte USAs forslag om å gå til krig.

EN VÅPENHVILE trådte i kraft sommeren 1953, ikke en fredsavtale. Slik sett pågår krigen fremdeles og har gjort det nå i 60 år. Den var ikke FNs heldigste øyeblikk. Mellom to og tre millioner døde uten en opplagt fornuftig grunn. Derfor er det noe foruroligende når USAs utenriksminister Hillary Clinton hisser opp stemningen ved å kreve at det internasjonale samfunnet reagerer kraftig på hendelsene som inntraff i mars, da en nordkoreansk ubåt (visstnok) torpederte et sørkoreansk marinefartøy.

HUNDRETUSENER vil dø i en eventuell ny krig, tror oberstløytnant Ydstebø ved Forsvarets høyskole. Han spår at Seoul kommer til å likne på Berlin mot slutten av andre verdenskrig. Dermed har vi dannet en kunstig overgang til vårt andre navn, Nicholson Baker. Den amerikanske forfatteren er nå aktuell på norsk med boka «Menneskerøyk», en fantastisk, øyeåpnende og original framstilling av motivasjonene og reaksjonene forut for og under den siste verdenskrigen. Boka på 600 sider består utelukkende av korte sitater fra brev, avisartikler, taler, dagboksnotater og liknende fra mennesker som bevitnet den aggressive tidsånden. Her er det både bad guys og snille frøkner. Summen blir en enestående, overbevi-

HVOR ER FIENDEN: Nesten 60 år etter at krigen startet, da kinesisk- og sovjetstøttede Nord-Korea og amerikanskstøttede Sør-Korea tørnet sammen, forbereder nå sørkoreanske soldater en ny krig mot Nord-Korea. Foto: Reuters/Ha Sa-Hun/Yonhap/Scanpix

sende og inspirerende hyllest til pasifismen.

VI MØTER BLANT andre Jeannette Rankin, den første kvinnen som ble valgt inn i Representantenes hus og som var under voldsomt press for å stemme ja til å erklære Tyskland krig i 1917: «Jeg syntes at den første gangen den første kvinnen fikk en mulighet til å si nei til krig, måtte hun gjøre det». Vi møter manusforfatter Christopher Isherwood, som skrev i sin dagbok i januar 1940 etter et møte i Hollywoods anti-

krigsliga: «Så redde disse menneskene er for ganske enkelt å ta moralsk stilling mot å drepe!». Og naturligvis Gandhi, som i desember 1941 uttalte: «Det er et underlig fenomen at menneskets ønsker lammes av krigsfeberens snikende virkning».

I ET KRAMPKTIK forsøk på å få dette til å henge sammen, kan vi stille et virkelighetsfernt og naivt spørsmål til Jonas Gahr Støre: Føler utenriksministeren seg nå mest inspirert av Nicholson Baker eller Trygve Lie?

3. LEDER

● Aslak Nore har vunnet kulturkampen, mener Aslak Nore.

FOR 25 ÅR SIDEN

Dagbladet 31. mai 1985:

Nynazistene organiserte opptøyene! Det er ingen påstand fra hvem som helst. Det er Liverpool-